

KRAJ PRAKSE TAJNOG SUDJENJA

Author: IWPR
ICTY

Sudjenje Radoslavu Brdjaninu uglavnom se odvijalo u sudijskoj sobi, pa nisu javno izneti ni dokazi za neke od najtežih zlocina koji su pocinjeni u bosanskom ratu.

Mozda nijedno sudjenje u istoriji Tribunala nije bilo u toj meri tajno kao proces koji se vodi protiv Radoslava Brdjanina, istaknutog clana Srpske demokratske stranke (SDS) koji je navodno organizovao etnicko ciscenje u Bosanskoj Krajini.

Ocekuje se da ce dokazni postupak optuzbe biti okoncan pre pocetka avgustovske pauze, pri cemu su tokom proteklog meseca – uz izuzetak jednog jedinog svedocenja – sva saslanja odrzana iza zatvorenih vrata. Tako je novinarima i ostalim posmatracima uskracena prilika da prate sudski postupak koji se vodi zbog nekih od najtežih zlocina pocinjenih u bosanskom ratu.

Brdjanin je u maju 1992. bio postavljen na mesto sefa Kriznog staba bosanskih Srba na nivou samoproklamovane Autonomne Regije Krajine. U optuznici koja je protiv njega podignuta, dve se tacke odnose na genocid, pet na zlocine protiv covecnosti, a tri na teska ogresenja o Zenevsku konvenciju iz 1949.

Njegovo je sudjenje, kao i sudjenje generalu Momiru Talicu, pocelo u januaru 2002. Ubrzo potom, Talic se razboleo, pa je proslog septembra bio pusten na slobodu. Umro je 28. maja ove godine u Beogradu, a postupak koji se protiv njega vodio okoncan je 12. juna.

Uprkos tome sto je izuzetno znacajan – u Bosanskoj Krajini se pored ostalog nalaze i zloglasni logori Omarska, Trnopolje i Keraterm – citav slucaj nije privukao preveliku medijsku paznju, delimicno i zato sto su tajna saslanja bila izuzetno cista. Po recima glavnog Brdjaninovog branioca, Dzona Ekermana (John Ackerman), oko 20 procenata svih saslanja odigralo se iza zatvorenih vrata. Medjutim, medijska paznja je izostala i iz nekih drugih razloga.

U vecini haskih procesa koji su trenutno u toku, sudski zapisnici se u roku od nekoliko sedmica «kace» na internet-stranicu Tribunala. Medjutim, u slucaju Brdjanin, poslednji materijali koji su dostupni na engleskom jeziku stari su sest meseci. Zapisi na francuskom pak sezu do 11. marta.

Jedini izvestaj sa sudjenja pocev od januara meseca tice se Brdjaninovih advokata. Clanica advokatskog tima, Milka Maglov, optuzena je zbog nepostovanja suda, odnosno zastrasivanja svedoka optuzbe. Ali ni njen slucaj pred Tribunalom jos uvek nije okoncan.

A onda su u junu, nakon sto su Sjedinjene Drzave izdale naredbu kojom se njihovim drzavljanima zabranjuje da budu u bilo kakvom poslovnom aranzmanu s osobama koje se terete za ratne zlocine, Brdjaninovi americki advokati – Ekerman i njegova supruga, Barbara Baruh (Barbara Baruch) – bili prinudjeni da mu uskrate svoje usluge sve dok ne dobiju odobrenje Vasingtona za tako nesto.

U izostanku medijske paznje, sto je potrajalo sve do poslednjih dana dokaznog postupka optuzbe, ima zapravo necega ironicnog, s obzirom na ogromnu zainteresovanost stampe za navodne Brdjaninove zlocine, kao i znacajnu ulogu koju su na ovom sudjenju odigrali sami novinari.

Upravo je stampa otkrila stravicne dogadjaje koji su se odigrali u Bosanskoj Krajini – regionu koji cine

Prijedor, Banja Luka i jos 14 opstina. Otuda je na sudjenju svedocilo i nekoliko istaknutih novinara.

Potkraj je juna jedan novinar iz Banja Luke – koji se pred sudom pojavio pod sifrom BT-94 – izneo neke od najozbiljnijih dokaza protiv Brdjanina. On je detaljno svedocio o klancima i televizijskim i radio-emisijama u kojima je Brdjanin propagirao vlastitu kampanju etnickog ciscenja.

BT-94 je predocio zapisnike o medijskim izvestajima sacinjenim tokom prvih dana rata, a u kojima Brdjanin neprekidno ponavlja da bi Bosanska Krajina mogla da podnese maksimalno dva procenta nesrpskog stanovnistva.

I on je, kao i nekolicina ostalih svedoka, potvrdio da je Brdjanin pozivao na to da se proces eliminacije nesrpskog stanovnistva u doticnom regionu sprovede u tri faze: najpre primeniti pritisak i teror kako bi im zivot postao toliko tezak da u jednom trenutku i sami dodju na pomisao o odlasku; u drugoj fazi bi usledilo njihovo deportovanje; a u poslednjoj – likvidacija.

Drugo novinarsko svedocenje je pokazalo da je Brdjanin znao za zloglasne prijedorske logore: bivsi dopisnik Televizije Sarajevo, Nusret Sivic – koji je i sam bio zatocen u Omarskoj – rekao je na sudu da je Brdjanin bio clan visoke delegacije bosanskih Srba koji su taj pritvorski centar posetili u leto 1992.

Pre toga, optuzba je pozvala i bivseg dopisnika Gardijena, Eda Vulejmija (Ed Vulliamy), kao i dopisnicu ITN-a Peni Marsal (Penny Marshall), buduci da su oni – nakon sto su od vlasti bosanskih Srba dobili dozvolu za to – posetili logor Omarska.

Optuzba je takodje kao svedoka pozvala i penzionisanog dopisnika Vasinton Posta, Dzonatana Rendala (Jonathan Randal). Pomenuti list je, medjutim, tim povodom protestovao i tako inicirao javnu pravnicku debatu o tome treba li novinarima upucivati obavezujuce pozive za svedocenje na sudu. Na kraju je Randal bio oslobodjen tog pritiska, a sud je odlucio da novinari jedino u slucajevima kada se njihovo svedocenje smatra presudnim mogu biti primorani da svedoce.

Dokazni ce postupak odbrane poceti u oktobru, nedugo nakon sto tribunal ponovo pocne s radom. A imajući u vidu da su se Brdjaninovi advokati u vise navrata zalili zbog zatvorenih zasedanja, sudjenje ce se u nastavku, po svemu sudeci, odvijati uz znatno vece prisustvo javnosti.

Karen Meirik radi kao slobodna novinarka u Holandiji.

Focus: [Medunarodni krivicni sud za bivsu Jugoslaviju](#)

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/kraj-prakse-tajnog-sudjenja>